

Esipuhe

MikaEL – Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumin verkkojulkaisu / Nätpublikation för Symposiet om forskning i översättning och tolkning KäTu / Electronic Journal of the KäTu Symposium on Translation and Interpreting Studies on vertaisarvioitu sähköinen refereejulkaisu, jonka artikkelit pohjautuvat vuosittaisessa Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumissa pidettyihin esitelmiin. Julkaisu on saanut nimensä **Mikael Agricolan** mukaan, ja se kunnioittaa näin osaltaan tämän laaja-alaisen humanistin, kielimiehen ja kääntäjän elämäntyötä. Monikielisenä artikkelikokoelma tavoittaa paitsi kansallisen, myös kansainvälisen käännöstutkijayhteisön, ja sähköinen julkaisufoorumi takaa artikkelien helpon saavutettavuuden.

MikaEL-verkkojulkaisun volyymin 9 sisältö perustuu keväällä 2015 Helsingin yliopistossa järjestetyssä **XIII Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumissa** pidettyihin esityksiin. **KäTu2015**-symposiumin teemana oli *Kääntämisen ja tulkkauksen yhteisöt*. Nyt ilmestyvän symposiumijulkaisun kaikkien artikkelien voidaan katsoa edustavan erinomaisesti tuota teemaa, sillä niiden kirjoittajat tulevat yhdestä ja samasta yhteisöstä, tutkijayhteisöstä.

Julkaisun kolme ensimmäistä refereeartikkelia käsittelevät eksplisiittisesti kääntämisen ja tulkkauksen opettamisen ja tutkimuksen yhteisöjä – yhteisöjä, joiden kanssa artikkelien kirjoittajat ovat siis jatkuvasti tekemisissä. **Ritva Hartama-Heinonen** tarkastelee teoriapainotteisessa artikkelissaan erilaisia yhteisökäsitteitä ja -malleja tiedeyhteisöstä innovatiiviseen tietoyhteisöön ja havainnollistaa käsitteanalyysissään, millaisia eri puolia tarkasteluun otetut neljä yhteisökäsitettä tuovat esille paitsi tutkijoiden yhteisöstä, myös erityisesti käännöstutkijayhteisöstä. Käännöstutkijoiden yhteisön yhteen konkreettiseen kohtaamispaikkaan, VAKKI-symposiumeihin, paneutuvat **Harry Lönnroth** ja **Nestori Siponkoski**, jotka kuvaavat artikkelissaan, millainen kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen asema on ollut VAKKI-symposiumeissa ja miten käännöstutkimuksen käänneet ovat näkyneet symposiumeissa kolmenkymmenen vuoden aikana. Tuoreempaa yhteisöllisyyden ilmentymää, osaksi verkossa, osaksi yhteistapaamisissa toimivaa monimuotoyhteisöä käsittelevät **Päivi Kuusi**, **Anne Rautiainen** ja **Minna Ruukonen**, jotka analysoivat vuonna 2014 perustettua Kääntämisen ja tulkkauksen opetusmenetelmävarantoa opettajien vertaistuen ja hiljaisen tiedon välittymisen paikkana.

Julkaisun jälkimmäiset kolme refereeartikkelia pohjautuvat empiirisiin aineistoihin. **Jukka Mäkisalo**, **Hannu Kemppanen** ja **Anna Saikonen** tarkastelevat karjalansuomen eri kielimuotoja ja soveltavat näin korpustutkimuksen menetelmiä vähemmistökielen analysointiin. Tuloksista ilmenee muun muassa, että vähemmistökielille käännetyt tekstit ovat sanastoltaan vaihtelevampia kuin kielellä alun perin kirjoitetut tekstit, kun käännöstutkimuksessa on yleensä totuttu odottamaan päinvastaista. Korpusanalyysia

hyödyntävät myös **Hannu Tommola** ja **Mihail Muhin**, jotka tarkastelevat Vasili Šukšinin omaperäistä sanastoa ja sen suomennoksia. Artikkelissa luodetaan korpusten mahdollisuuksia kirjailijankielen sanaston analysoinnissa ja testataan yhtä käännös-universaalia eli kielen standardisoitumista ja konventionaalistumista. **Liisa Tiittula** esittelee puolestaan vastaanottajien näkemyksiä ohjelmatekstityksestä. Ryhmäkeskustelujen analyysi havainnollistaa, miten eritaustaiset vastaanottajat näkevät ohjelmatekstitysten erityispiirteet värien käytöstä sanavalintoihin ja äänimaailman kuvaukseen, ja täydentää näin aiempaa kyselytutkimuksista saatua tietoa.

Vertaisarvioitujen artikkelien lisäksi volyyymi 9 sisältää kaksi tutkimuksen ja koulutuksen ajankohtaisiin teemoihin liittyvää vertaisarvioimatonta artikkelia. Ensimmäinen niistä on katsaus kääntäjänkoulutuksen työelämäelementteihin. Katsaus pohjautuu Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton opettajien ja tutkijoiden jaoston vuoden 2015 syysseminaariin, jonka teemana olivat kääntäjiä kouluttavien yliopistojen työelämää simuloivat kurssit ja työelämäyhteistyö. Katsauksen ovat kirjoittaneet syysseminaarin esitelmänpitäjät. Toinen vertaisarvioimaton artikkeli on puheenvuoro, jossa **Kaisa Koskinen** kuvaa, miten käännöstieteen termistöä on koottu talkoistamalla Tieteen termipankkiin ja millaisia haasteita termitalkoissa on kohdattu.

Erilaiset katsaukset ja puheenvuorot ovat tervetulleita myös *MikaELin* tuleviin volyyymeihin.

□ □ □

Kiitämme kaikkia *MikaEL*-symposiumijulkaisuun kirjoittaneita. Yleisen käytännön mukaisesti kukin kirjoittaja on vastuussa artikkelinsa sisällöstä ja kielestä. Haluamme kohdistaa kiitoksemme myös julkaisun toimituskunnan jäsenille sekä erityisesti artikkelikäsitteilytusten ulkopuolisille arvioijille kaikkien korvaamattomasta työpanoksesta. Ilman heitä luettavananne ei olisi tätä ensimmäistä vertaisarvioitua *MikaEL*-volyymiä.

Volyymien 9 julkaisuaikaan lähellä on jo seuraava KäTu-symposiumi. Se järjestetään huhtikuussa 2016 Joensuussa, ja teemana on *Kääntämisen rajattomuus – kääntäjän rajat*. Tässä symposiumissa esitelmän pitäneiden artikkeleita saatte luettavaksenne vuoden kuluttua.

Antoisia lukuhetkiä *MikaEL9:n* parissa toivottavat

Ritva Hartama-Heinonen, Marja Kivilehto ja Minna Ruokonen

A Note from the Editors

MikaEL – Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumin verkkojulkaisu / Nätpublikation för Symposiet om forskning i översättning och tolkning KäTu / Electronic Journal of the KäTu Symposium on Translation and Interpreting Studies is an electronic peer-reviewed open-access journal that consists of articles based on presentations given at the annual *KäTu Symposium on Translation and Interpreting Studies*. The electronic publication owes its name to **Mikael Agricola** (ca. 1510–1557), a comprehensive humanist, a learned theologian, a linguist and a translator, whose translation of the Bible and other religious texts laid the foundation for standard Finnish and, thus, Finnish literature. Published electronically, the multilingual journal is easily accessible to both the national and the international research community in the field of translation and interpreting. Even those articles that have been written in Finnish include English abstracts.

The articles of this 9th Volume are based on the **XIII KäTu Symposium** held at the University of Helsinki in spring 2015. The theme of the symposium was **Communities of Translation and Interpreting**, explicitly addressed in three articles: **Ritva Hartama-Heinonen** looks at four different community concepts, from scientific community to innovative knowledge community, and illustrates by means of conceptual analysis how they highlight partly similar and partly different aspects of the Finnish translation researchers' community. **Harry Lönnroth** and **Nestori Siponkoski** describe the 30-year history of one particular forum of the translation researchers' community, the VAKKI Symposium, analyzing the role of translation and interpreting research in the symposia and highlighting the manifestations of the "turns" of Translation Studies. A more recent community is considered by **Päivi Kuusi**, **Anne Rautiainen** and **Minna Ruokonen**, whose article presents a wiki site of Finnish teachers of translation and interpreting, founded in 2014 to share teaching methods and material, and explores it as a forum for peer support and sharing tacit knowledge.

The other three peer-reviewed articles are based on empirical data. **Jukka Mäkisalo**, **Hannu Kemppanen** and **Anna Saikonen** analyse two variants of Karelian Finnish, applying the methods of corpus linguistics to a minority language. Their study shows that texts translated into a minority language can be lexically richer than texts originally written in the minority language, contrary to what earlier comparisons between translated and non-translated language variants have indicated. Corpus linguistic methods are also applied by **Hannu Tommola** and **Mihail Muhin**, who analyse the idiosyncratic prose of the Russian author Vasily Shukshin and its Finnish translations. Their article explores the potential of corpora for examining an author's idiolect and puts the translation universal of standardization to test. The final peer-reviewed article, by **Liisa Tiittula**, is a reception study on viewers' opinions of the quality of subtitles for the Deaf and Hard of Hearing (SDH). Based on data gathered in group discussions, the article illustrates how viewers with different backgrounds may have varied opinions on the different characteristics of SDH subtitles, from the use of colours to signaling

linguistic variety or subtitling auditive non-verbal information. The study thus complements the results of previous research conducted by means of questionnaires.

The volume also includes two non-peer-reviewed contributions: a seminar report on courses within Finnish translator training that simulate aspects of professional business translation or involve cooperation with the translation industry, and a discussion article by **Kaisa Koskinen** on the challenges of crowdsourced terminology work as illustrated by the case of compiling Translation Studies terminology for the Bank of Finnish Terminology in Arts and Sciences.

□ □ □

We would like to extend our warmest thanks to all the *MikaEL* contributors. As is customary, the ultimate responsibility for the content, style and language of each article rests with the individual writers, but every effort has been taken to ensure the high quality of this volume. The editors are also most grateful to the members of the Editorial Board and to the anonymous peer reviewers. Without their invaluable efforts, this first peer-reviewed volume of *MikaEL* would not have come into existence.

This 9th volume of *MikaEL* comes out a few days before the XIV KäTu Symposium that will take place in Joensuu with the theme *Illimitable Translation – Limits of a Translator*. We look forward to reading contributions on this theme in the next volume of *MikaEL*, to be published in spring 2017.

Wishing you a most enjoyable read,

Ritva Hartama-Heinonen, Marja Kivilehto and Minna Ruokonen